

SOCIETAT D'HISTÒRIA
NATURAL DE LES BALEARS

Josep Maria Verd Crespí (1945 - 2018)

Fig. 1. Josep Maria Verd Crespí.

En Josep, de formació geòleg, es va dedicar majoritàriament a la docència, sense deixar la seva passió, la geologia. Professionalment es va dedicar a la docència de secundària, on va ser professor de Biologia i Geologia. Els darrers anys va fer feina al Centre de Professors i Recursos de Palma com a assessor.

Amb un de nosaltres (GS) ens vam conèixer quan estudiava geografia en el curs 1972-1973 a l'Estudi General Lul·lià, en un despatx diminut amb vistes a la Seu.

Des d'aquestes dates va ser professor, mestre i amic. Amb ell vaig aprendre a fer talls geològics, que els mapes estan orientats al Nord i que donen molta informació, i els topònims més. Conformava part d'una assignatura d'interpretació de mapes i talls geològics, que impartia el Dr. Tomeu Barceló.

Abans de la tecnologia digital, em va ensenyar la bestreta analògica del SIG, amb fotografies aèries, lupa, paper ceba i, en el treball de camp dels prismàtics i a valorar les diferents escales dels mapes. Tant d'ell com d'Albert Quintana, vaig aprendre el dubte metòdic i a veure el "Territori" amb ulls crítics que han fet de mi, amb modèstia, un universitari i un geògraf amb una visió crítica del món.

Era tímid, però tots admiràvem la seva habilitat manual, i la seva capacitat per improvisar un sopar amb quatre coses. En l'expedició a Cabrera, molt abans de ser Parc Nacional, era ell, el que ens distribuïa les racions de supervivència per al treball de camp; el sopar era el ranxo militar.

També vaig tenir l'oportunitat de compartir pis al carrer Aribau de Barcelona, durant el curs 1976-1977, però a partir de gener de 1977 va partir per donar classes a la Universitat Autònoma de Barcelona. La carrera de geografia era una efervescència de joves i entusiastes professors. Lluís Pomar, aquell curs donava geomorfologia i forem examinats a

la Universitat Central de Barcelona. Més tard, en Pep, quan na Mercè, la seva dona, aprovà les oposicions d'institut (matemàtiques) i la destinaren a Almeria, va deixar l'Autònoma i la va seguir. Va donar classes d'interí a Almeria. Allà ens retorbarem, doncs vaig fer qualche visita a Aguamarga, allà a on vivien, junt la mar, per fer excursions a la serra de Gador, amb un paisatge subdesèrtic, record que va ploure una bona tempesta, allà, en contacte amb la natura, era una veritable lliçó de biogeografia i climatologia.

Fig. 2. D'esquerra a dreta sis joves i il·lusionats geòlegs i un geògraf: Pep Verd, Alfredo Barón, Mariano Marzo, Francesc Calvet, Lluís Pomar, Ferran Colombo i Gabriel Sevilla, al vaixell d'una expedició geològica a l'arxipèlag de Cabrera el 3 de març de 1975.

Soci de la Societat d'Història Natural de les Balears. A la dècada dels 70, quan el Dr. Guillem Mateu era president de la SHNB, va ser vocal de la junta directiva i també membre de la junta de publicacions del Bolletí.

Al 1972 publica el seu primer article científic, al Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears, un article extens (44 pàgines) sobre el Quaternari dels al·luvions del pla de Palma. En aquest article fa nombrosos talls, i treballa la morfologia dels còdols i direccionalitat per esbrinar els paleofluxos al·luvials. Fou tal la transcendència que, segons en Josep, tothom del món de la geologia lligava la seva persona a aquest article.

A principis dels 80, juntament amb n'Alfredo Barón, va impartir classes de geologia als joves universitaris de la Llicenciatura de biologia, quan encara la universitat depenia de la Universitat Autònoma de Barcelona. Al mateix temps impartia classes de Ciències Naturals a l'Institut Berenguer d'Anoia (Inca), a on estimulava a molts d'alumnes a seguir una carrera universitària científica.

Fig. 3. Pep Verd, atent, a la dreta de la primera fila a una conferència a la seu de la Societat d'Història Natural de les Balears, organitzada per l'Associació de Geòlegs de les Illes Balears, que rendia homenatge a Andreu Muntaner (en el centre de la imatge) (foto D. Vicens de dia 16 de novembre de 2012).

El 1988 va participar a una obra col·lectiva sobre la didàctica de la natura de les Balears, on hi havia professors com són en Pascual Comín, en Guillem Ramón Pérez de Rada, en Miquel Catany, n'Angel Ginés, etc, que han estat (i són) tot un referent per a docents de les Ciències Naturals de les nostres illes.

Va ser delegat territorial de la *Asociación Española para la Enseñanza de las Ciencias de la Tierra* (AEPECT) des de l'any 1997 fins el 2006. Per novembre de 1997 en una reunió preparatòria, a Sóller, del *X Simposio sobre la Enseñanza de las Ciencias de la Tierra* on es va proposar l'edició d'un CD que recollís tota la documentació generada als simposis anteriors, en Josep va ser un dels que va posar fil a l'agulla per a fer l'edició d'aquest CD, a més de ser un dels organitzadors del *X Simposio* que es celebrava a Mallorca el 1998, i que va quedar enregistrat parcialment a la revista de l'AEPECT. Paral·lelament, les sortides del *X Simposio*, i que en Josep va participar, varen quedar enregistrades a un llibre editat per J. J. Fornós des de la UIB. En Josep va fer una sortida geològica al Port des Canonge.

Entre l'any 2000 i el 2006 va participar en distints articles relacionats amb l'ensenyament de les ciències. Un dels seus articles ha estat molt consultat, es tracte de l'article que parla de la matriu de Leopold per a analitzar notícies de premsa de temàtica ambiental, així entre el 2010 i 2012 ha estat dels més consultats de la Revista, a partir del portal RACO (11.789 consultes).

Fig. 4. Pep Verd assidu a les conferències geològiques de la Societat d'Història Natural de les Balears dins el cicle de noves tesis doctorals (fotografies de D. Vicens del 21 i 28 d'abril de 2016, respectivament).

En Josep va estar lligat al món educatiu, i sobretot, per a ensenyar als professors noves metodologies relacionades amb l'àmbit digital. Així va participar com a ponent o coordinador a diferents cursos, a l'Institut de Ciències de l'Educació (UIB), el Centre de Professorat i Recursos de Palma i als cursos organitzats per l'AEPECT, relacionats amb la geologia, l'acció tutorial o la utilització d'eines digitals.

També va ser soci i va participar a diferents activitats organitzades per l'Associació de Geòlegs de les Illes Balears, creada el 1998. Era un habitual dels Geo-berenars.

En Josep tenia més inquietuds, així el 2002 quan es va realitzar l'exposició "Els anys elèctrics. 100 anys d'electricitat a Mallorca" a Alaró, va fer la web "Alaró 2001. Cent anys d'electricitat a Mallorca". I amb la darrera reforma del Castell d'Alaró, la sala gran del 1er pis de l'Hostatgeria que s'ha dedicat íntegrament a allotjar diversos mòduls que ajuden el visitant a conèixer millor el medi natural i la història del Castell, va participar en l'elaboració d'alguns dels seus textos.

Gabriel SEVILLA, Damia VICENS, Guillem X. PONS i Pere J. BRUNET
Societat d'Història Natural de les Balears

Bibliografia

- Verd, J. 1972. Introducció al estudi sedimentològic del Cuaternari continental del llano de Palma. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 17: 79-126.
- Verd, J. 1972. Introducció al estudi sedimentològic del Cuaternari continental del llano de Palma. *Treballs de Geografia*, 12: 1-27.
- Verd, J. 1978. *Geografia. El marc natural*. Editorial Dopesa. Col. Conèixer Catalunya 12, 93 pp
- Verd, J., Mayol, J. i Bennàssar, B. 1980 Ecologisme a Mallorca. *Lluc: revista de cultura i d'idees*, 689 (Gener-Febrer): 2-8.
- Carbonero, M. A. i Verd, J. 1983. Didàctica del medi ambient i ordenació del territori: els plans d'urbanisme. *Primeras jornadas sobre educación ambiental*. Volum de ponències y comunicacions: 61-64. Sitges.
- Catalán, A., Catany, M. i Verd, J. 1983. Las enseñanzas de ciencias naturales en bachillerato y la educación ambiental. *Primeras jornadas sobre educación ambiental*. Volum de ponències y comunicacions: 73-75. Sitges.
- Catalán, A., Verd, J. i Catany, M. 1983. Abast de l'educació ambiental. *Primeras jornadas sobre educación ambiental*. Volum de ponències y comunicacions: 76-78. Sitges.
- Aguilà, M.C., Boned, N., Catalan, A., Catany, M., Comín, P., Crespí, P., Crespí, S., Ensenyat, A. M., Fiol, M. A., Garau, C., García, G., Guerau d'Arellano, C., Isern, À., Medrano, H., Moragues, G., Okiñena, B., Pascual, M. A., Pérez, C., Perez de Rada, G. R., Rayó, M., Suñer, A., Taix, O. i Verd, J. 1987. *Didàctica de la Natura a les Balears*. Tom I: 288 pp i Tom II: 193 pp. Societat Balear d'Educació Ambiental. Premsa Universitària. Palma.
- Verd, J., i García de la Torre, E. 1998. Aspectes geològics de la zona entre el Port des Canonge i Banyalbufar, Mallorca. A: Fornós, J.J., (ed.): *Aspectes geològics de les Balears*. Universitat de les Illes Balears, 361-389.
- Verd, J. i Soler, A. 1998. Informe del X Simposio sobre la ensenyanza de la Geologia. (Mallorca, del 7 al 12 de setembre de 1998). *Enseñanza de las Ciencias de la Tierra*, 6.3: 202-205.
- Aloy, A. i Verd, J. (Eds). 1998. Simposios sobre la ensenyanza de la Geologia (1980-1992). *Asociación Española para la Enseñanza de las Ciencias de la Tierra*. Editorial Lab Cd-Rom.
- Catalá, A. i Verd, J. 2000. Las Ciencias de la Tierra y del Medio Ambiente en el horizonte del 2001. *Enseñanza de las Ciencias de la Tierra*, 8.3: 182-183.
- Verd, J. 2000. Recursos para las CTMA: la matriz de Leopold, un instrumento para analizar noticias de prensa de temática ambiental. *Enseñanza de las Ciencias de la Tierra*, 8.3: 239-246.
- Verd, J. i Aloy A. (Editors de la versió electrònica). 2001. Geologia de Mallorca en Imatges. Geo -imatges 2001 (Una col·lecció d'imatges geològiques de Mallorca). Autors: Deyà, M.M., Moreiro, M. i Soler, A.
- Vheí, M. i Verd, J. 2004. El aula virtual: recursos didàctics en la red, foros, listas de correo electrònic, chats... . *Enseñanza de las Ciencias de la Tierra*, 12.1: 47-56.
- Verd, J., González, M. i Verd-Barreno, J. 2006. MOODLE, una nueva herramienta para la ensenyanza de la geología. *Enseñanza de las Ciencias de la Tierra*, 14.1: 54-61.
- Verd, J. 2007. El món del mapes. Materials de formació. Servei de Formació del Professorat. Conselleria d'educació i Cultura. 30 pp.